

RELAȚIILE MILITARE ROMÂNNO-RUSE – prezent și perspective –

ROMANIAN-RUSSIAN MILITARY RELATIONS – present and perspectives –

*Dr. Mihai-Ștefan DINU**

Rezumat: *Prăbușirea regimurilor comuniste din sud-estul Europei, în perioada imediat următoare anului 1989, și mai apoi dezmembrarea URSS au condus la o reorganizare a relațiilor regionale și internaționale a statelor regiunii, majoritatea acestora aflându-se, până atunci în sfera de influență a URSS. Similar majorității acestor state, România și-a exprimat opțiunile strategice în sensul aderării la valorile occidentale, valori comune tuturor statelor ce au aderat la organizații precum Uniunea Europeană și NATO. În acest nou context relațiile cu Rusia au cunoscut noi coordonate de dezvoltare.*

Cuvinte cheie: *România; Rusia; Uniunea Europeană; NATO; cooperare; relații militare; cooperare regională.*

Abstract: *The fall of South Eastern Europe communist regimes, after 1989, and after that, USSR dismantling lead to a reconfiguration of regional and international relations developed by the states from the region, most of them being held, until that moment, in the USSR influence area. Like other states from the region Romania chose its strategic options by adhering to occidental values and becoming member of the European Union and NATO. In this context the relations with Russia were developed on renewed coordinates.*

Key words: *Romania; Russia; European Union; NATO; co-operation; military relations; regional co-operation.*

Introducere

Încetarea Războiului Rece nu a adus numai stoparea unei periculoase curse a înarmărilor între cele două mari puteri combatante, SUA și URSS, ci a schimbat întregul mediu strategic internațional. Statele din Europa de

* Mihai-Ștefan Dinu, PhD – senior researcher at the Centre for Defence and Security Strategic Studies, National Defense University "Carol I", Bucharest, Romania; mihaistdinu@yahoo.co.uk.

sud-est, aflate până atunci în sfera sovietică de influență, au aderat, în timp la organizații economice și politico-militare occidentale, devenind membri deplin ai Uniunii Europene și ai NATO.

Acest nou cadru strategic precum și noile tipuri de amenințări apărute pe scena internațională au condus la mutarea relațiilor dintre cei doi foști combatanți majori ai Războiului Rece, către colaborare și cooperare. Fenomenul terorismului sau acela al pirateriei sunt exemple elocvente pentru aceasta. În ciuda disoluției URSS, și a crizelor sociale și economice ce s-au succedat în ultimele aproape trei decenii, moștenitoarea de drept a acesteia, Federația Rusă s-a dovedit a fi un actor internațional a cărei prezență contează în echilibrul internațional de putere. Reformele economice interne, inițiativele de cooperare regională din Caucaz și Asia Centrală, dar și o foarte apropiată relație de colaborare cu China, au făcut din Rusia una din cele inițial patru state emergente ale economiei mondiale (Brazilia, Rusia, India și China la care s-a adăugat, relativ recent Africa de Sud)

Astfel, necesitatea dezvoltării unor relații pragmatice reciproc avantajoase cu Federația Rusă nu mai trebuie, credem, demonstrată.

În pofida dificultăților cu care s-au confruntat în trecut, apreciem că aceste relații se înscriu astăzi în starea de normalitate specifică condițiilor existente în plan regional și internațional. Astfel, analizând starea actuală a relațiilor româno-ruse, trebuie recunoscut că acestea s-au dezvoltat în special pe direcțiile economică, politică, culturală și mai puțin din punct de vedere militar.

Mai mult ca sigur, la această stare de fapt au contribuit și opțiunile existente după momentul 1989 în întreaga regiune a Europei Centrale și de Sud-Est, opțiuni exprimate, în general, spre integrarea statelor acestei regiuni în comunitatea euro-atlantică, în dorința de a împărtăși valorile comune ale civilizației occidentale.

Deși au existat momente disputate, tensionate chiar, legate de exprimarea acestor opțiuni de către statele regiunii, implicit și de către România, pe fondul percepțiilor create în timpul perioadei Războiului Rece, în prezent putem afirma că relațiile româno-ruse, cel puțin la nivel militar, sunt caracterizate de existența a trei coordonate principale, și anume: coordonata regională, coordonata europeană și coordonata euroatlantică.

Coordonata regională a relațiilor militare româno-ruse

Coordonata regională a relațiilor militare româno-ruse se desfășoară prin intermediul a diverse inițiative în spațiul comun de legătură a României și Rusiei, și anume bazinul Mării Negre.

Deși există o serie de organizații regionale, majoritatea au obiective economice, culturale sau politice, mai puțin militare. Dintre aceste organizații, amintim aici:

- Organizația de cooperare economică la Marea Neagră;
- Organizația pentru democrație și dezvoltare economică;
- Comunitatea alegerii democratice;
- Sinergia Mării Negre;
- Politica europeană de vecinătate;
- Parteneriatul estic.

Figura nr. 1. Organizații și inițiative din spațiul Mării Negre¹.

Adițional activității în aceste organizații, în ceea ce privește relațiile militare româno-ruse, accentul cade pe inițiative regionale precum Grupul de cooperare navală la Marea Neagră – BLACKSEAFOR și Operația Națională de Securitate Maritimă BLACK SEA HARMONY – OBSH).

¹ Questions Internationales, No. 37, mai-iunie 2009, La Documentation Francaise, 2009

BLACKSEAFOR este o inițiativă regională destinată întăririi încrederii și buneii înțelegeri între țările riverane Mării Negre, în acest cadru dezvoltându-se totodată cooperarea și interoperabilitatea militară între forțele navale din bazinul Mării Negre. Grupul de Cooperare Navală la Marea Neagră (BLACKSEAFOR), reunind cele 6 state riverane bazinului Mării Negre s-a constituit formal în aprilie 2001 pentru misiuni de căutare și salvare, asistență umanitară, deminare, protecție a mediului și bune officii. Începând din august 2001, BLACKSEAFOR a desfășurat exerciții maritime anuale de activare conduse prin rotație de țările membre. În 2004 acestea au decis să depășească etapa unor simple exerciții anuale, punând bazele unui centru permanent de control al operațiilor, elaborând un memorandum de înțelegere pentru schimb de informații și desfășurând activări neplanificate de urmărire a vaselor suspecte. Mai târziu, BLACKSEAFOR își extinde mandatul la lupta împotriva terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă.

O altă inițiativă regională care permite dezvoltarea de relații militare în cadrul său este *Black Sea Harmony*. Aceasta a fost pornită inițial ca o inițiativă națională turcă dar, începând cu 2006 devine deschisă spre participare tuturor statelor riverane Mării Negre. În prezent este percepută a fi echivalentul în Marea Neagră a operațiunii NATO „Active Endeavour” din Marea Mediterană, prin prisma obiectivelor urmărite, și anume de a monitoriza traficul de coastă și de a anunța autoritățile portuare despre navele suspecte.

Coordonata europeană

Relațiile de cooperare militară pe coordonata europeană au fost create și dezvoltate în cadrul instituțional al Uniunii Europene. Astfel, dimensiunea de securitate a relațiilor statelor membre UE cu Rusia nu pot fi disociate de nivelul mai amplu al arhitecturii de securitate europeană care include NATO, OSCE, și tratate precum *Tratatul privind rachetele antibalistice* și *Tratatul privind forțele armate convenționale din Europa*.

Coordonata euroatlantică

Direcția de colaborare euroatlantică a fost creată de cadrul instituțional al alianței politico-militare a Atlanticului de Nord.

Relațiile desfășurate pe această coordonată au ca principal cadru instituțional Consiliul NATO-Rusia. Odată cu aderarea la NATO, România a devenit membră a Consiliului NATO-Rusia, țara noastră acordând acestui for importanța meritată unui for dedicat dialogului politic deschis și promovării cooperării practice pe teme de securitate. Ultima reuniune a șefilor apărării statelor NATO, desfășurată la Bruxelles în 16-17 ianuarie 2013, a adus recunoașterea beneficiilor acumulate în anul 2012 în

cadrul planului de lucru al Consiliului NATO-Rusia, în mod special în domeniul luptei contra-pirateriei. De asemenea s-a căzut de acord pentru continuarea dezvoltării cooperării în cadrul inițiativelor ce pot aduce beneficii comune, astfel că , în perspectivă, pentru anul 2013 s-a convenit asupra unor planuri de lucru comune cu un nivel ridicat de ambiție.

Concluzii

Apreciem că desfășurarea relațiilor române-ruse pe aceste trei coordonate principale au condus la convenirea unor noi modalități de rezolvare a unor noi sarcini strategice generate de evoluția mediului internațional de securitate în ultimul deceniu.

Credem că, în perspectivă, aceasta este o modalitate de schimbare a percepției existenței unor obstacole în relațiile Occident-Rusia, în general și România-Rusia, în special, obstacole care nu sunt menite întotdeauna să limiteze, ci uneori pot servi doar ca un ocol ce duce către direcții mult mai benefice de explorat.

BIBLIOGRAFIE

Frunzeti Teodor, *Rolul instrumentului militar în creșterea stabilității și securității regionale*, în *Stabilitate și securitate regională, Sesiune anuală de comunicări științifice cu participare internațională*, București, 09-10 aprilie 2009

Frunzeti Teodor, *Tendențe regionale și dezvoltări de securitate în zona extinsă a Mării Negre*, a V-a Sesiune internațională de comunicări științifice a Universității Lucian Blaga din Sibiu, 27-29 mai 2011.

- <http://www.mae.ro/node/1434/2>
- <http://www.mae.ro/node/1477>
- <http://www.mae.ro/node/1502>
- http://www.mapn.ro/diepa/cooperare/initiative_regionale.htm
- Questions Internationales, No. 37, mai-iunie 2009, La Documentation Francaise, 2009

